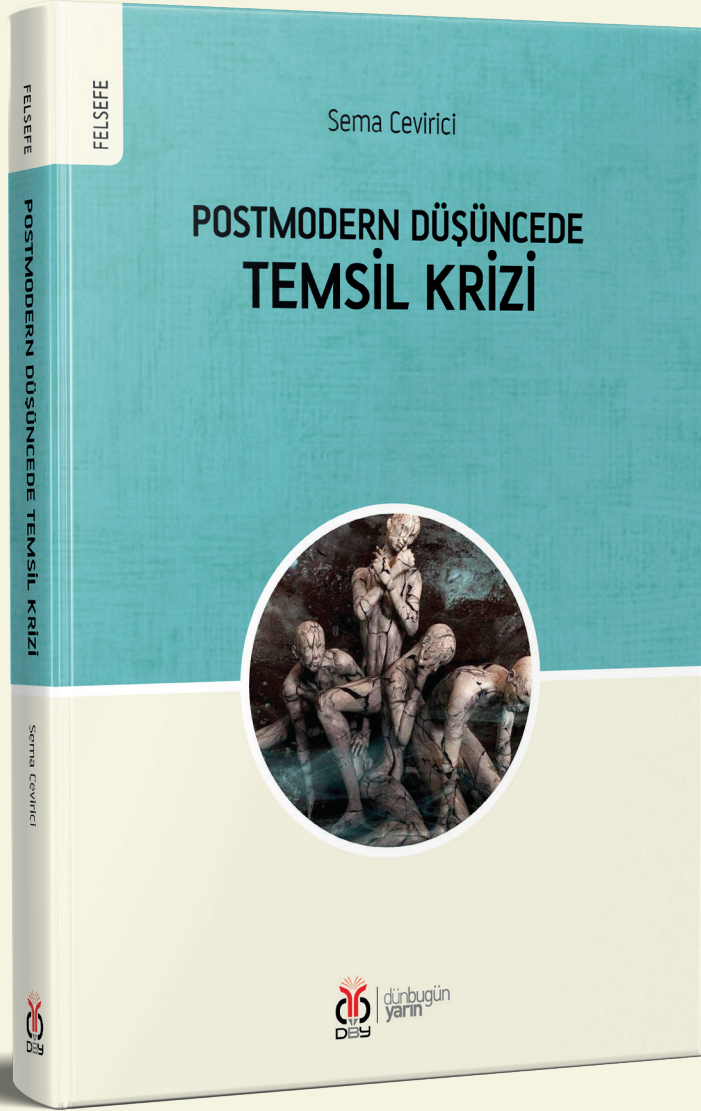

Sema Cevirici

POSTMODERN DÜŞÜNCEDE TEMSİL KRİZİ

POSTMODERN DÜŞÜNCEDE TEMSİL KRİZİ

Sema Cevirici

“dün” den öğrendiklerimizle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

felsefe | dünbugün
yarın

© 2020, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 90
Felsefe: 3

ISBN 978-605-4635-90-0
Sertifika No: 18188

Birinci Baskı:
İstanbul, 2020

Yazar:
Sema Cevirici

Editör:
Nuh Muaz Kapan

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Kapak/Mizanpaj:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Mikyas Basım Yayın Matbaacılık
(Sertifika No: 35532)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Cevirici, Sema

Postmodern Düşüncede Temsil Krizi

/ Sema Cevirici

İstanbul : DBY Yayınları, 2020.

254 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 90) ___ Dizin var

ISBN 978-605-4635-90-0

1- Felsefe 2- Postmodernizm 3- Temsil

Bu kitap, 20.01.2017 tarihinde Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans programı kapsamında, İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Felsefe Tarihi bölümünde Prof. Dr. Kasım KÜÇÜKALP'in danışmanlığında savunulan "Modern Düşüncede Temsil Fikri ve Postmodern İtirazlar" başlıklı yüksek lisans tezinin gözden geçirilerek kitaplaştırılmış halidir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Temsil Kavramının İmkânı Bağlamında Farkı Yeniden Düşünmek / Kasım Küçükalp	7
Önsöz	19
Giriş	21

BİRİNCİ BÖLÜM

Modern Düşüncede Temsil Fikri	61
1. Temsilin Epistemolojik Zemini Olarak Modern Özne.....	61
2. Modern Düşüncenin Epistemoloji Öncelikli Karakteri ve Epistemoloji-Temsil İlişkisi.....	88
3. Etik-Politik Açıdan Modern Temsil Fikri.....	107

İKİNCİ BÖLÜM

Temsil Fikrine Yönelik Postmodern İtirazlar	129
1. Epistemik Öznenin Sonu ve Postmodern Temsil.....	129
2. Postmodern Gerçeklik Anlayışı ve Temsil.....	154

3. Dil-Gerçeklik ve Temsil İlişkisi Bağlamında Anlamın İmkânsızlığı.....	180
4. Kimlik ve Farklılık Tartışmaları Bağlamında Temsil Fikrinin Problemleri.....	201
Sonuç	231
Kaynakça	237
Dizin.....	251

Temsil Kavramının İmkânı Bağlamında Farkı Yeniden Düşünmek

Batı dillerinde *representation* sözcüğüyle karşılanan temsil kavramı, felsefi açıdan düşünüldüğünde, gündelik kullanımının çok ötesinde, ontolojik, epistemolojik, etik, estetik ve politik anlam içerimlerine sahip bir kavram olagelmıştır. Dil sahibi bir varlık olarak varoluşunu anlamlandırma kaygısı içerisinde olan insan, yeryüzü serüveninin başlangıcından itibaren, varlık, bilgi ve değer ne olduğu sorusu bağlamında, eşyanın hakikatini, doğru ve yanlış, hakikat ile yalanı, görünüş ile gerçekliği, iyi ve kötüyü düşünce konusu kılmış ve bunları, birbirinden temyiz edici bir düşünce faaliyeti içerisinde, mahiyetleri itibarıyla kavrama ve kendi idrakinde temsil etme çabası vermiştir. Kuşkusuz bu çabanın üzerinde gerçekleştiği zemin, insanın diğer varlıklardan özsel olarak ayrıldığı yön olarak dil sahibi veya kavramlaştırma yetisine sahip olmasıdır. İşte tam da bu nokta, muhtevi olduğu bütün boyutlarıyla birlikte, temsil kavramının hem imkânını hem de imkânsızlığını açığa çıkarmaktadır.

Bir imkân olarak temsil, insanın, yukarıda mevzubahis olan meseleleri temyiz edici ve kavramsallaştırıcı bir düşünce pratiğinin bilgi nesnelere kılmak suretiyle, ne iseler o olarak anlayıp, kendine malietme idealine işaret ederken, imkânsızlık olarak temsil ise, söz ko-

nusu idealin, beşeri varlık ve düşünce alanının sınırlılığından dolayı hiçbir zaman tam anlamıyla realize edilemeyeceği, üstelik her türlü bilgi iddiasının, düşünce konusu kılınan varlık alanı üzerinde, etik ve politik sonuçları da olan epistemik bir tahakkümle sonuçlanacağı fikrini muhtevasında barındırır.

Türkçede “birinin veya bir topluluğun adına davranma” anlamına gelen temsil sözcüğü, her ne kadar bu anlamla bağlantılı olsa da, felsefede çok daha derin bir anlam içeriğiyle karşımıza çıkmaktadır. Batı dillerindeki kökeninde *presentation* sözcüğü bulunan temsil sözcüğü, bu haliyle sunma, sunuş, huzura çıkma, hediye verme, hediye, algı, duyulan/idrak edilen şey, belirli bir anda bilinçte/zihinde mevcut olan/bulunan şey anlamlarına gönderme yapmaktadır. Re öneki almış haliyle ise, simgele(n)me, temsil etme/edilme, simge, sembol, suret, temsil hakkı, açıklama, tanımlama, betimleme, tasvir, ifade, taktır, kavram, mefhum, zihinde oluşan simge, gösterme, görünür hale getirme, ortaya koyma, temsil gibi anlamlara gelmektedir.

Daha derinlikli bir analiz yapıldığında bu sözcüğün *present* ve *presence* sözcükleriyle bağlantılı olduğu, felsefi anlamın ise bu bağlamda açığa çıktığı söylenebilir. Bilindiği üzere *present* hazır, mevcut, bulunmak, şimdiki zaman, güncel, hâlihazırdaki durum, hediye, bahşış gibi anlamlara, *presence* ise varlık, huzur, hazırda bulunma, mevcut/hazır bulunan kimseler gibi anlamlara gelmektedir.

Bu noktada ifade edilmelidir ki, *representation* kavramı, yukarıdaki anlam çeşitliliği de dikkate alındığında, felsefi olarak varlık ve hakikatin zamansal ve mekânsal olarak burada ve şimdiki mevcudiyet, bulunuş veya huzurda olmaklığıyla bağlantılı bir muhtevaya sahiptir. Buna göre *representation* anlamıyla temsil insanın, burada ve şimdi tam bir mevcudiyet içerisinde insanın huzurunda bulunan varlık ve ona ait hakikati düşünce yoluyla kendi aklı, bilinci veya zihinde yeniden ele geçirip, kavramasını ifade etmektedir.

bir süreç içerisinde olan ve kimliği de dil içerisinde oluşturulan bir varlığa sahiptir. Bunun da ötesinde, kimlik daima kişinin olmadığı diğeriyle ilişkilendirildiğinden dolayı, sadece farklılık içerisinde ve farklılık sayesinde anlaşılabilen bir niteliğe sahiptir. Tam da bu bağlamda Lyotard’ın meta-anlatıların sonu iddiasıyla ortaya koymuş olduğu eleştiriler, postmodern düşünce açısından, farklılıkların ötesinde olan ve tüm farklılıkları içerisinde eritmeye muktedir olabilecek bütün özcü karakterdeki metafiziksel teori ve temsillerin, niçin totalleştirici ve aynılaştırıcı bir kurgu olarak görüldüklerini izah eder niteliktedir.

Çağdaş felsefelerin genel olarak kimlik ve farklılık tartışmaları bağlamında tebarüz eden bir muhtevayla şekillenmesi de söz konusu temsil karşıtlığının, pratik felsefeler için nasıl bir imkân sunduğunun anlaşılması bakımından son derece önemlidir. Lyotard’ın, hümanistik temsil ediminin sunmuş olduğu teorik temsil eylemini, az gerçeklikle yetinmek pahasına gerçekliğin bütününden vazgeçmekle özdeşleştirerek, bütüne karşı savaşmayı, gösterilemeze tanıklık etmeyi, ihtilafları şiddetlendirmeyi salık veren kendi düşüncelerini, ismin onurunu kurtarma çabasıyla eşdeğer görmesi, meselenin sadece epistemik sınırlarda kalmadığını, bütün bilme ve anlama çabalarının, hümanistik temsil eylemlerinin dahi kendisine referansla gerçekleştirileceği etik zemin üzerinde düşünmeyi gerektirdiği fikrini açığa çıkarır niteliktedir. Gerçekten de, genel olarak çağdaş felsefedeki eserlere, özelde ise postmodern olarak nitelenen düşünürlerin çalışmalarına kabaca bir göz atmak bile, onlardaki fark’a yönelik ihtimamla tebarüz eden etik duyarlılığı görmek için yeterli olacaktır. Tam da bu noktada ifade edilmelidir ki, temsil edici teorik şemalardan kaçınma çabası, aslında kuşatıcı hakikat iddiaları yoluyla farklılıkları standardize eden ve kuşatıcı bir söylem içerisine entegre etmek suretiyle ehlileştirilen yaklaşımlardan farkı kurtarma çabasıyla aynı anlama gelecek şekilde okunabilir. Zira temsilci bir epistemoloji yoluyla ileri sürülen her hakikat iddiası, aynı zamanda

fark olarak farkı düşünebilmeyi imkânsızlaştıran karakteriyle bilgi-iktidar ilişkisine bağlı olarak fark üzerinde gerçekleştirilen bir şiddet ve iktidar biçiminden başka bir şey olmayacaktır. Buna karşın adalet, Derridacı dekonstrüktif okumaların da açığa çıkardığı üzere, farka yönelik bir ihtimam anlamında, yasanın genelliği karşısında kendi özel yasanını talep eden farkın tekil çığına kulak kesilmeyi gerektirir.

Kasım Küçükalp

Önsöz

Felsefi düşünce sahnesinde gerçekleşen tartışmalar çok yönlü olmakla birlikte öne çıkan mesele insan rasyonelitesinin doğasını ve sınırlarını belirleme ve bu çerçevede varlık ve hakikatle olan mütakabiliyetini kanıtlama üzerine kurulu gibidir. Bu nedenle rasyonel yetilerin doğası ve sınırları hakkında birtakım belirlemelerde bulunurken, varlık ve hakikat üzerine olan söylemlerin de rasyonel olanla ilişkili bir biçimde ele alınması kaçınılmaz olmuştur. Biz de bu çalışmada, böylesi bir epistemolojik tutumun neticesinde modern düşüncede ortaya çıkan fakat köklerini klasik düşüncede bulan “temsil fikrini” ele almaya gayret ettik. Elbette ki çalışmamız, ele aldığı böylesi kapsamlı bir düşünce serüvenini ve onun vücut verdiği atmosferi hakkıyla tasvir ettiği iddiasında değildir. Zira böylesi bir iddia, bahsi geçen düşünce tarzının başlangıcından bu yana olan serüveniyle ciddi bir hesaplaşma içine girmeyi gerektirirdi. Bununla birlikte bu çalışmada yapmayı hedeflediğimiz şeyin, varlık ve hakikatin rasyonel olarak temsil edilebilirliği fikrinin epistemolojik zeminini ve bu fikre yönelik tartışmaların genel bir serencamını vermek ve birtakım mülahazalarda bulunmaktan ibaret olduğunu peşinen ifade etmeliyim.

Elbette ki her kemâle eren işin arkasında birtakım desteklerin olduğu aşikârdır. Bu desteklerin en başında, çalışmanın sorumluluğunu üstlenmeye başlamadan önce, beni bu yola aşına kılarak yetiştiren ve bu yolda adım atmamı kolaylaştıran, çalışma konusunun belirlenmesinden, sonuçlanmasına kadar her safhasında hiçbir yardım ve fedakârlıktan kaçınmayan, karşılaştığım her zorlukta motivasyonumu sağlayan değerli hocam, büyüğüm ve her daim öğrencisi olmakla gurur duyduğum Kasım Küçük kalp yer almaktadır ve hiçbir teşekkür ifadesi bu hakkı ödemeye kâfi değildir. Kemal Ataman ve Selami Varlık tavsiyeleri ve katkılarıyla bu çalışmanın nitelikli hale gelmesinde önemli bir yere sahiptir ve aynı teşekkürü hak etmektedir. Kitabın yayınlanması için beni sürekli teşvik eden ve bununla da kalmayıp yayın sürecinde her türlü hazırlık, mizanpaj, redaksiyon gibi işlemleri bizzat deruhte eden hem de burada zikre demeyeceğim bir çok fedakarlıkta bulunan editörüm ve de dostum Nuh Muaz Kapan teşekkürün kafi gelmeyeceği isimlerdendir. Son olarak bu çalışmanın ilk hazırlık safhasında yardımlarını her daim hissetmiş olduğum arkadaşlarım Fatma Seda Şengül, Nursema Kocakaplan, Merve Yavuz, Hasan Er, Mustafa Dikmen ve Derya Aybakan Saliya'ya teşekkür etmem, önemli bir hakkı teslimidir.

Kaynakça

- AKAY Ali, *Tekil Düşünce*, Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2016.
- ALTHUSSER Louis, *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, (çev. Alp Tümertekin), İstanbul, İthaki Yayınları, 2014.
- ALTINÖRS Altuğ, Taylan, *Dile Gelen Felsefe*, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2013.
- ANDERSON Perry, *Postmodernitenin Kökenleri*, (çev. Elçin Gen) İstanbul, İletişim Yayınları, 2002.
- ANLI Ömer Faik, “Çağdaş Dil Felsefesinin ve Erken Alman Romantizminin Anti-temelcilik Anlayışlarının Karşılaştırılması”, *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* 2012/13, ss. 165-186.
- APPLEBY J, vdğr., *Knowledge And Postmodernism İn Historical Perpspective*, London, Routledge, 1996,
- ARSLANEL M. Nazan-Eryücel, Ertuğrul, “Modern Devlet Anlayışının Felsefi Temelleri” *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2011/ 15(2), ss. 1-20.
- ATALAY Kaan-ALBAYRAK Ömer, “Sözleşme Teorileri”, *Cogito Dergisi Foucault Özel Sayısı*, S: 70-71/2012, ss. 106-135.
- BACON Francis, *Novum Organum*, (çev. Talip Kabadayı), Ankara, Bilgesu Yayınları, 2015.
- BAC Murat, “Epistemoloji”, *Felsefe Ansiklopedisi*, (ed. Ahmet Cevizci), C. 5. İstanbul, Babil Yayınları, 2007 s. 567-581.

- BADIOU Alain, *Etik*, (çev. Tuncay Birkan) İstanbul, Metis Yayınları, 2013.
- BADIOU Alain, *Fransız Felsefesinin Macerası*, (çev. P. Burcu Yalım), İstanbul, Metis Yayınları, 2015.
- BARRY Norman P., *Modern Siyaset Teorisi*, (çev. Mustafa Erdoğan-Yusuf Şahin), Ankara, Liberte Yayınları, 2012.
- BAUDRILLARD Jean, *Karnaval Ve Yamyam*, (çev. Oğuz Adanır), İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 2012.
- BAUDRILLARD Jean, *Sessiz Yağınların Gölgesinde ya da Toplumsalın Sonu*, (çev. Oğuz Adanır), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1991.
- BAUDRILLARD Jean, *Simulakrlar ve Simülasyon*, (çev. Oğuz Adanır), Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2011.
- BAUMAN Zygmunt, *Postmodern Etik*, (çev. Alev Türker), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2011.
- BAYRAM Ahmet Kemal, "Modern Zamanlarda Etik Ve Siyaset", *Dem Dergisi*, S:2/5.
- BAYSOY Cengiz-Özer, Sinem, "Politik Felsefede İçkinlik Düzlemi Gilles Deleuze ve Antonio Negri", *Dışarıdan Düşünmek*, (ed.) Ömer Faruk, Ankara, Chiviyazıları Yayınları, Ankara 2016, ss. 153-176.
- BENHABIB Seyla, "Epistemology of Postmodernism: A Rejoinder to Lyotard", *New German Critique*, No. 33, Modernity and Postmodernity (Autumn, 1984), pp. 103-126.
- BERNSTEIN Richard J., *Objektivizmin Ve Rölativizmin Ötesi*, (çev. Feridun Yılmaz), İstanbul, Paradigma Yayınları, 2009.
- BERTENS Hans, *The Idea of the Postmodern: A History*, London-New York, Routledges, 1995.
- BEST Steven-KELLNER Douglas, *Postmodern Teori*, (çev. Mehmet Küçük), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1998.
- BOWIE Andrew, *Aesthetics And Subjectivity From Kant To Nietzsche*, USA, Manchester University Press, 2003,
- BOYNE Roy, *Foucault ve Derrida; Aklın Öteki Yüzü*, (çev. İsmail Yılmaz), Ankara, Bilgesu Yayınları, 2009.
- BRAVO Hamdi, Hegel'in Tarih Tasarımında Özgürlük ve İlerleme, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fak. Dergisi, 21/1 2004, ss. 153-164.

- BUMİN Tülin, *Tartışılan Modernlik: Descartes ve Spinoza*, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2014,
- BUTLER Judith, *İktidarın Psikik Yaşamı*, (çev. Fatma Tütüncü), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2015.
- BYRNE Eleanor, "Postmodernizm ve Postkolonyal Dünya", *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*, (çev. Ali Utku-Mukadder Erkan) Ankara, Ebabel Yayınları, 2006
- CAPUTO John D., *More Radical Hermeneutics*, USA, Indiana University Press, 2000
- CARR David, *The Paradox Of Subjectivity*, New York, Oxford University Press, 1999.
- CASCARDI Anthony J., *The Subject of Modernity*, Cambridge University Press 1992.
- CENTORE F. F., *Being And Becoming: A Critique Of Postmodernism*, USA, Greenwood Press, 1991,
- CEVİZCİ Ahmet – KÜÇÜKALP Kasım, *Batı Düşüncesi*, İstanbul, İsam Yayınları, 2010.
- CEVİZCİ Ahmet, "Derrida" *Felsefe Sözlüğü*, İstanbul, Paradigma Yayınları, 2013.
- CEVİZCİ Ahmet, "Temsil", *Felsefe Sözlüğü*, İstanbul, Paradigma Yayınları, 2013.
- CEVİZCİ Ahmet, *Felsefe Tarihi*, İstanbul, Say Yayınları, 2010.
- CEVİZCİ Ahmet, *Felsefeye Giriş*, İstanbul, Say Yayınları, 2013.
- CEVİZCİ Ahmet, *Ortaçağ Felsefesi*, İstanbul, Say Yayınları, 2016.
- COHN Jesse S., *Anarschism and Crisis of Representation; Hermeneutics, Aesthetics, Politics*, USA, Susquehanna University Press, 2006.
- CONNOR Steven, *Postmodernist Kültür*, (çev. Doğan Şahiner), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2015.
- ÇOTUKSÖKEN Betül, *Felsefi Söylem Nedir?* İstanbul, İnkılap Yayınları, 2000.
- DANTO Arthur, *Nietzsche; Hayatı Eserleri ve Felsefesi*, (çev. Ahmet Cevizci), İstanbul, Paradigma Yayınları, 2002.

- DELACAMPAGNE Christian, 20. Yüzyıl Felsefe Tarihi, (çev. Devrim Çetinkasap), Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2014.
- DELACAMPAGNE Christian, 20.Yüzyıl Felsefe Tarihi, (çev. Devrim Çetinkasap), İstanbul, Türkiye İş Bankası Yayınları, 2014.
- DELAALOĞLU Besim F., “İnsan Bilimleri Özne Ve Öznellik”, Sosyoloji Dergisi, 3. Dizi, 16. 2008/1, ss. 1-10.
- DELEUZE Gilles-GUATTARI Felix, *Anti-Ödipus: Kapitalizm ve Şizofreni*, (çev. Fahrettin Ege vdğr.), Ankara, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, 2012.
- DEMİR Gökhan Yavuz, *Dilin Belirsizliği*, İstanbul, İthaki Yayınları, 2015.
- DEMİR Ömer, *Bilim Felsefesi*, İstanbul, Sentez Yayınları, 2012.
- DEMİRHAN Ahmet, *Modernlik*, İstanbul, İnsan Yayınları, 2004.
- DERRIDA Jacques, *Gösterge ve Gramatoloji; Derrida ile Kristeva Arasında Söyleşi*, (çev. Tülin Akşin), İstanbul, Afa Yayınları, 1994.
- DESCARTES René, *Aklın Yönetimi Üzerine Kurallar*, Çev. Engin Sunar, İstanbul, Say Yayınları, 2014,
- DESCARTES René, *Meditasyonlar*, (çev. Çiğdem Dürüşken), İstanbul, Alfa Yayınları, 2015.
- DESCARTES René, *Yöntem Üzerine Konuşma*, (çev. Çiğdem Dürüşken), İstanbul, Kabalcı Yayınları, 2013.
- DESCOMBES Vincent, “Apropos Of The Critique Of The Subject And Critique Of This Critique” *Who Comes After The Subject*, (ed.) Eduardo Cadava, Peter Connor, L. Luc Nancy, New York-London, Routledge, 1991.
- DOLTAŞ Dilek, *Postmodernizm ve Eleştirisi Tartışmalar/ Uygulamalar*, İstanbul, İnkılâp Kitabevi Yayınları, 2003.
- Dorothea Olkowski, *Gilles Deleuze and the Ruin of Representation*, Berkeley-Los Angeles-Oxford, University of California Press, 1999.
- EAGLETON Terry, *Postmodernizmin Yanılsamaları*, (çev. Mehmet Küçük), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2011.
- EROL Sadık Er, *Gilles Deleuze’ün Fark Felsefesi*, Konya, Çizgi Yayınları, 2012.
- ERTUĞRUL Gökçen, “Temsilci Epistemolojinin Çıkmazları ve Kenar”, *Kuram ve Yöntem Kenarından*, (ed.) Dilek Hattatoğlu-Gökçen Ertuğrul, İstanbul, Anahtar Kitaplar, 2009.

- EVRE Bülent, “Modern Düşüncedeki Etik-Politik Değerlerin Haklılaştırılması Krizi; Dayatmacı Evrensellikten Davetkar Evrenselliğe”, *Amme İdaresi Dergisi*, 2012/1 C. 45 ss. 1-19.
- FABIAN Johannes, “Varolma ve Temsil: Öteki ve Antropolojik Yazı”, *Yöntembilim Üzerine Antropolojik Okumalar*, (çev. Erdoğan Boz), Ankara, Dipnot Yayınları, 2015.
- FARUK Ömer, “İktidara Aşık Olmayın”, *Dışarıdan Düşünmek*, (ed.) Ömer Faruk, Ankara, Chiviyazıları Yayınevi, 2016.
- FAUBION James D., “Özneyi Yeniden Düşünmek”, İstanbul, İnsan Yayınları, 2014.
- FLEW Anthony, “Representationalism”, *A Dictionary of Philosophy*, New York, St Martin’s Press, 1984.
- FOUCAULT Michel, *Bilme İstenci Üzerine Dersler*, (çev. Kerem Eksen), İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2012.
- FOUCAULT Michel, *Hapisanenin Doğuşu*, (çev. Mehmet Ali Kılıçbay), Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 1992
- FOUCAULT Michel, *Kelimeler ve Şeyler*, (çev. Mehmet Ali Kılıçbay), İstanbul, İmge Kitabevi, 2001.
- FOUCAULT Michel, *Özne ve İktidar*, (çev. Osman Akınhay-Ferda Keskin), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2011.
- FOUCAULT Michel, *Öznenin Yorumbilgisi*, (çev. Ferda Keskin), İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2015.
- FUREDI Frank, *Nereye Gitti Bu Entellektüeller*, (çev. A. Erkan Koca), Ankara, Atıf Yayınları, 2014.
- FUSS Diana, “Özdeşleşme Politikası ve Frantz Fanon: İçteki Sömürgeler”, *Kimlik Politikaları*, (ed.) Fırat Mollaer, Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2014.
- GADAMER Hans-Georg, “Hermeneutik”, *Hermeneutik(Yorumbilgisi) Üzerine Yazular*, (der. ve çev. Doğan Özlem), Ankara, Ark Yayınları, 1995.
- GADAMER Hans-Georg, *Hakikat ve Yöntem-II*, (çev. Hüsamettin Arslan-İsmail Yavuzcan), Paradigma Yayınları, İstanbul 2009,
- GERSON Llyod P., *Ancient Epistemology*, Cambridge, Cambridge University Press, 2009.

- GOODCHILD Philip, *Arzu Politikasına Giriş*, (çev. Rahmi G. Ögdül), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2005.
- GÖZEL Özkan, *Varlıktan Başka; Levinas'ın Metafizikine Giriş*, İstanbul, İthaki Yayınları, 2011.
- GRANT Iain Hamilton, "Postmodernizm ve Bilim Ve Teknoloji", Sim, *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*,
- HALL Stuart, "Kimliğe İhtiyaç Duyan Kim?", *Kimlik Politikaları*, (ed.) Fırat Mollaer, Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2014.
- HALL Stuart, "*Representation; Cultural Representations and Signifying Practices*", London, Sage Publications, 1997.
- HARVEY Richard, *Postmodern Representations*, Urbana and Chicago, University of Illinois, 1995.
- HEIDEGGER Martin, "Dilin Doğası" *İnsan Bilimlerine Prolegomena*, (der. ve çev. Hüsamettin Arslan), Paradigma Yayınları, İstanbul 2002.
- HEIDEGGER Martin, *Düşünmek Ne Demektir?* (çev. Rıdvan Şentürk), İstanbul, Paradigma Yayınları, 2013.
- HEIDEGGER Martin, *Hümanizm Üzerine*, (çev. Yusuf Örnek), Ankara, Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, 2013.
- HEIDEGGER Martin, *Nietzsche'nin Tanrı Öldü Sözü ve Dünya Resimleri Çağı*, (çev. Levent Özşar), Bursa, Asa Kitabevi, 2001.
- HEIDEGGER Martin, *Teknik ve Dönüş&Özdeşlik ve Ayrım*, (çev. Necati Aça), Ankara, Pharmakon Yayınları, 2015.
- HEKMAN Susan, *Bilgi Sosyolojisi ve Hermeneutik*, (çev. Hüsamettin Arslan-Bekir Balkız), İstanbul, Paradigma Yayınları, 2012.
- HENRY Michel, "The Critique Of The Subject", *Who Comes After The Subject*, (ed.) Eduardo Cadava, Peter Connor, L. Luc Nancy, New York-London, Routledge, 1991.
- HITCHCOCK Louise A., *Kuram ve Kuramcılar; Çağdaş Düşünceden Antik Edebiyat*, (çev. Seda Pekşen), İstanbul, İletişim Yayınları, 2015.
- HOBBS Thomas, *Leviathan*, (çev. Semih Lim), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2007.
- HOLLINGER Robert, *Postmodernizm ve Sosyal Bilimler*, (çev. Ahmet Cevizci), İstanbul, Paradigma Yayınları.

- HOY David, "Jacques Derrida", *Çağdaş Temel Kuramlar*, (çev. Ahmet Demirhan), İstanbul, İletişim Yayınları, 2015.
- KAFİYE Özlem Alp, "Sanatın Temsili ve Postmodern Sanatta Temsil", Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, S. 12, 2013.
- KANT Immanuel, "An Answer To The Question: "What Is Enlightenment", *From Modernism To Postmodernism*, (ed.) Lawrence Cahoon, Blackwell Publishing, 2003.
- KANT Immanuel, *Art Usun Eleştirisi*, (çev. Aziz Yardımlı), İstanbul, İdea Yayınları, 2015.
- KEARNEY Richard, *Yabancılar, Tanrılar ve Canavarlar; Ötekiliği Yorumlamak*, (çev. Barış Özkul), İstanbul, Metis Yayınları, 2012.
- KILIÇ Sinan, "Martin Heidegger'in Ontolojisinde Fark Metafizigi", Felsefe Dünyası Dergisi, S. 63, 2016, ss. 155-178.
- KÖSE Burak, "Söylemden Yönetimselliğe Foucault Ve Postkolonyal Kuram", Cogito Dergisi Foucault Özel Sayısı, S. 70-71, 2012, ss. 459-479,
- KUSPIT Donald, *Sanatın Sonu*, (çev. Yasemin Tezgiden), İstanbul, Metis Yayınları, 2014.
- KÜÇÜK Mehmet, *Modernite versus Postmodernite*, İstanbul, Say Yayınları, 2011.
- KÜÇÜKALP Derda, *Siyaset Felsefesi*, Bursa, Dora Yayınları, 2016.
- KÜÇÜKALP Kasım *Batı Metafizikinin Dekonstrüksiyonu*, İstanbul, Sentez Yayıncılık, 2008.
- KÜÇÜKALP Kasım, "Buluş Metafizigi" *Felsefe Sözlüğü* (ed. Ahmet Cevizci), C. 2. İstanbul, Etik Yayınları, 2004, ss. 887-892.
- KÜÇÜKALP Kasım, "Derrida ve Dekonstrüksiyon", *Doğudan Batıya Düşüncenin Serüveni IV*, (ed.) Bayram Ali Çetinkaya, İstanbul, İnsan Yayınları, 2015.
- KÜÇÜKALP Kasım, "Derrida ve Mevcudiyet Metafizigi Eleştirisi" Felsefe Dünyası Dergisi, S. 63, 2016, ss. 5-19.
- KÜÇÜKALP Kasım, "Edmund Husserl ve Fenomenoloji" *Kant Sonrası Metafizik Üzerine Konuşmalar*, İstanbul, Küre Yayınları, 2012.

- KÜÇÜKALP Kasım, “Is a Non-metaphysical Religious Thought Possible? –Possibility of Religious Thought within the Scope of Heidegger’s Onto-theology Criticism” *İlahiyat Studies* Vol: 2, 2011, pp. 145-167.
- KÜÇÜKALP Kasım, *Çağdaş Felsefede Farklılık Tartışmaları*, Bursa, Emin Yayınları, 2016.
- KÜÇÜKALP Kasım, E. W. Said’in Şarkiyatçılık Düşüncesinin Felsefi Arkapları, *UÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12/1 2003, ss. 269-278.
- KÜÇÜKALP Kasım, *Nietzsche ve Postmodernizm*, İstanbul, Paradigma Yayınları, 2003.
- LACAN Jacques, *Benim Öğrettiklerim*, (çev. Murat Erşen), İstanbul, Monokl Yayınları, 2012.
- LARRAIN Jorge, *İdeoloji ve Kültürel Kimlik*, (çev. Neşe Nur Domaniç), İstanbul, Sarmal Yayınevi, 1995.
- LEVINAS Emmanuel, *Sonsuza Tanıklık*, (haz. Zeynep Direk-Erdem Gökyaran), İstanbul, Metis Yayınları, 2003.
- LEWIS Diane, “Antropoloji ve Sömürgecilik”, *Yöntembilim Üzerine Antropolojik Okumalar*,
- LOCKE John, *İnsan Anlığı Üzerine Denemeler*, (çev. Vehbi Hacıkadiroğlu), İstanbul, Kabalcı Yayıncılık, 2013.
- LOSANSKY Michael, *Language And Logic*, The Cambridge Companion To Early Modern Philosophy, (ed.) Donald Rutherford.
- LUBIANO Wahneema, “Dans Etmeyi Ciddiye Almak Siyaseti Yeni Baştan Yaratmak Demektir”, *Postmodernizm ve Rasyonalite*, (çev. Sevinç Altınçekiç-Taylan Doğan), İstanbul, Bgst Yayınları, 2008.
- LYOTARD J. F., *Hakkıyla*, (çev. Emine Sarıkartal), İstanbul, İthaki Yayınları, 2014.
- LYOTARD J. F., *Postmodern Durum*, (çev. İsmet Birkan), Ankara, Bilgesu Yayıncılık, 2013.
- MANSFIELD Nick, *Subjectivity; Theories Of The Self From Freud To Haraway*, Sydney, 2000.
- MARGLIN Frederique, “Rasyonalite Ve Yaşanan Dünya”, *Postmodernizm ve Rasyonalite*, (çev. Sevinç Altınçekiç-Taylan Doğan), İstanbul, Bgst Yayınları, 2008.

- MASSUMI Brian, *Kapitalizm ve Şizofreni İçin Kullanıcı Rehberi*, (çev. Fahrettin Ege), Ankara, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, 2013.
- MAY Todd, *Postyapısalcı Anarşizmin Siyaset Felsefesi*, (çev. Rahmi G. Ögdül), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2000.
- MEGIL Allan, *Aşırılığın Peygamberleri; Nietzsche, Foucault, Heidegger, Derrida*, (çev. Tuncay Birkan), İstanbul, Say Yayınları, 2012.
- MIRCHANDANI Rekha, “Postmodernism and Sociology: From the Epistemological to the Empirical”, *Sociological Theory* 23:1 2005.
- MOUZELIS Nicos P., *Modern and Postmodern Social Theorizing*, Cambridge University Press, 2008.
- NANDY Ashis, “Ah! Ne Hoş Bir Bilim”, *Postmodernizm ve Rasyonalite*, (çev. Sevinç Altınçekiç-Taylan Doğan), İstanbul, Bgst Yayınları, 2008.
- NEWMAN Saul, *Bakunin’den Lacan’a Anti Otoriteryanizmin Çöküşü ve İktidarın Altüst Oluşu*, (çev. Kürşad Kızıltuğ), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2014.
- NIETZSCHE Friedrich, “Yorum Üzerine” *İnsan Bilimlerine Prologemona*,
- NIETZSCHE Friedrich, *Güç İstenci*, (çev. Nilüfer Epçeli), İstanbul, Say Yayınları, 2010.
- NIETZSCHE Friedrich, *Putların Alacakaranlığında*, (çev. Mustafa Tüzel), İstanbul, Türkiye İş Bankası Yayınları, 2010.
- OKSENBERG Amelie, “The Vanishing Subject; The Many Faces Of Subjectivity”, *Rethinking Subjectivity*, (ed.) Joao Biehl, Byron Good, Arthur Kleinman.
- OKUMUŞ Ahmet, “Modern Siyaset Düşüncesinde Meşruiyet Fikrinin Serencamı” *Divan Dergisi* 2000/1 ss. 105-122,
- ORMAN Enver, “Alman İdealizmi ve Hegel”, *Kant Sonrası Metafizik Üzerine Konuşmalar*,
- ÖZÇINAR Şahin, “Hegel’de Düşünümsel Bilincin Pekinlik Yanılsaması Ve Kurgusal Öznesi” *Ethos: Felsefe Ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 2008, 2/4,
- ÖZEN Edibe, *Söylem*, İstanbul, Paradigma Yayınları, 1999.
- ÖZER Sinem, “Bir İçsellik Biçimi Olarak Temsil: Hobbes ve Kant”, *Otonom Dergisi*, S. 34, 2016, ss. 37-48.
- ÖZLEM Doğan, *Bilim Felsefesi*, İstanbul, Notos Kitap Yayınevi, 2012.

- ÖZLEM Doğan, *Etik*, İstanbul, İnkılap Yayınevi, 2004.
- ÖZLEM Doğan, *Evensellik Mitosu*, İstanbul, Notos Kitap Yayınları, 2015.
- ÖZLEM Doğan, *Kant Üstüne Yazılar*, İstanbul, Notos Kitap Yayınları, 2015.
- ÖZLEM Doğan, *Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi*, Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2008.
- PEAT F. David, *From Certainty to Uncertainty*, Washington DC, Joseph Henry Press, 2002.
- PETERS Francis E., “Hypekeimenon” Antik Yunan Terimleri Sözlüğü, (çev. Hakkı Hünler), İstanbul, Paradigma Yayınları, 2004.
- PITKIN Hanna Fenichel, *Temsil Kavramı*, (çev. Seda Erkoç), Sakarya, Sakarya Üniversitesi Yayınları, 2012.
- PLUMWOOD Val, *Feminizm ve Doğaya Hükmetmek*, (çev. Başak Ertür), İstanbul, Metis Yayınları, 2004.
- POWER Nina, “Philosophy’s Subjects”, *Parrhesia Dergisi* 2007/3 ss. 55-72.
- RASKIN Marcus, “Hikaye Anlatma Zamanı” *Postmodernizm ve Rasyonalite*, (çev. Sevinç Altınçekiç-Taylan Doğan), İstanbul, Bgst Yayınları, 2008.
- RIZATEPE Harun, *Anglo Sakson Felsefede Bilgi Görüşleri*, İstanbul, Ebabil Yayınları, 2006.
- RORTY Richard, *Felsefe ve Doğanın Aynası*, (çev. Funda Günsoy Kaya), İstanbul, Paradigma Yayınları, 2006.
- RORTY Richard, *İroni Olumsuzluk ve Dayanışma*, (çev. Mehmet Küçük-Alev Türker), İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1995.
- ROSENAU Pauline Marie, *Postmodernizm ve Toplum Bilimleri*, (çev. Tuncay Birkan), Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 2004.
- ROSS David, *Aristoteles*, (çev. Ahmet Arslan), İstanbul, Kabalcı Yayıncılık, 2011.
- RUSS Jacqueline, *Avrupa Düşüncesinin Serüveni*, (çev. Özcan Doğan), Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2012,
- SAID Edward, *Şarkiyatçılık*, (çev. Berna Ülner), İstanbul, Metis Yayınları, 2014.
- SARTWELL Crispin, *Edepsizlik, Anarşi ve Gerçeklik*, (çev. Abdullah Yılmaz), İstanbul, Ayrıntı Yayınları.

- SARUP Madan, *Postyapısalcılık ve Postmodernizm*, (çev. A. Baki Güçlü), Ankara, Ark Yayınevi, 1995.
- SATICI Murat, “Modernitenin Mirası ve Krizi Olarak Demokrasi ve Ötesi”, *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2014/18, ss. 133-152,
- SAUSSURE Ferdinand de, *Genel Dilbilim Dersleri*, (çev. Berke Vardar), İstanbul, Multilingual, 1998.
- SCHRIFT Alain D., “Nietzsche, Foucault, Deleuze ve Radikal Demokrasinin Öznesi”
- SCHRIFT Alan D., “Dil, Metafor ve Retorik”, *İnsan Bilimlerine Prolegomena*, (der ve çev. Hüsamettin Arslan), İstanbul, Paradigma Yayınları, 2002.
- SEDINGER Tracey, “Özdeşleşme ve Ulus: Psikanaliz, Irk ve Cinsel Ayrım”, *Kimlik Politikaları*,
- SEZENER Alper, *Postmodernizm ve Antropoloji*, İstanbul, Çatı Kitapları Yayınları, 2014.
- SIM Stuart, “Arzu” *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*, (çev. Mukadder Erkan-Ali Utku), Ankara, Ebabil Yayınları, 2006.
- SIM Stuart, “Difference”, *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*, (çev. Mukadder Erkan-Ali Utku), Ankara, Ebabil Yayınları, 2006.
- SIM Stuart, “Edward Said”, *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*, (çev. Mukadder Erkan-Ali Utku), Ankara, Ebabil Yayınları, 2006.
- SIM Stuart, “Luce Irigaray”, *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*, (çev. Mukadder Erkan-Ali Utku), Ankara, Ebabil Yayınları, 2006.
- SIM Stuart, “Postmodernizm ve Felsefe”, *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*, (çev. Mukadder Erkan-Ali Utku), Ankara, Ebabil Yayınları, 2006.
- SIM, Stuart, “Derrida” *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*, (çev. Mukadder Erkan-Ali Utku), Ankara, Ebabil Yayınları, 2006.
- SOLOMON R. C.-HIGGINS K. M., *Felsefenin Kısa Tarihi*, (çev. Mustafa Topal), İstanbul, İletişim Yayınları, 2013.
- SPIVAK Gayatri, “Madun Konuşabilir mi?” *Kuram ve Yöntem Kenarından*, (ed.) Dilek Hattatoğlu-Gökçen Ertuğrul, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 2009.
- STRAUSS Levi, *İrk, Tarih ve Kültür*, (çev. Haldun Bayrı vdğr.), İstanbul, Metis Yayınları, 2010.

- SUKLA Anantha Ch., *Art and Representation on Contributions to Contemporary Aestech*, London, Praeger Yayınları, 2001.
- SUNAR Lütfi, *Marks ve Weber'de Doğu Toplumlari*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2012.
- ŞAYLAN Gencay, *Postmodernizm*, İstanbul, İmge Kitabevi Yayınevi, 2009.
- ŞEFİK Deniz, "Post-Cartesian of Philosophy Between Representation and Movement", *Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 9, S. 2, 2007.
- TARNAS Richard, *Batı Düşüncesi Tarihi I*, (çev. Yusuf Kaplan) İstanbul, Külliyyat Yayınları, 2011.
- TAYLOR Charles, *Benliğin Kaynakları; Modern Kimliğin İnşası*, (çev. Selma Aygül Baş-Bilal Baş) İstanbul, Küre Yayınları, 2008.
- THORNHAM Sue, "Postmodernizm ve Feminizm" Stuart Sim, *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*, (çev. Mukadder Erkan-Ali Utku), Ankara, Ebabil Yayınları, 2006.
- URHAN Veli, *Foucault ve Düşünce Sistemleri*, İstanbul, Say Yayınları, 2013.
- URHAN Veli, *M. Foucault ve Arkeolojik Çözümleme*, İstanbul, Paradigma Yayınları, 2000.
- WACHTERHAUSER Brice R., "Anlamada Tarih ve Dil", *İnsan Bilimlerine Prolegomena*, (der. ve çev. Hüsamettin Arslan), İstanbul, Paradigma Yayınları, 2002.
- WEIR Allison, "Taylor ve Foucault Arasında Modern Kimlikler" *Kimlik Politikaları*, (ed.) Fırat Mollaer, Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2014.
- WEST Cornel, "A Genealogy Of Modern Racism" *From Modernism To Postmodernism*, (ed.) Lawrence Cahoone, Blackwell Publishing, 2003.
- WEST David, *Kıta Avrupası Felsefesine Giriş*, (çev. Ahmet Cevizci), İstanbul, Paradigma Yayınları, 2013.
- WITTGENSTEIN Ludwig, *Felsefi Soruşturmalar*, (çev. Deniz Kanıt), İstanbul, Totem Yayınları, 2005.
- WRIGHT George Henrik von, *The Tree of Knowledge (Philosophy of History and Culture)*, Vol. 11, Leiden-Köln-Newyork 1993.
- YALUR Tolga, "Foucault'un Temsil Anlayışı", *Cogito Dergisi Yapı Kredi Yayınları*, M. Foucault Özel Sayısı, 2012/70-71,

- YONGKANG Wang Nanshi-Xie, *Marksist Pratik Materyalizm-Post Özelci Felsefenin Ufku*, (çev. Deniz Zarakolu-Cem Kızılcıç), İstanbul, Kalkedon Yayınları, 2011.
- ZEKA Necmi, *Postmodernizm*, İstanbul, Kıyı Yayınları, 1994.
- ZELYÜT, Solmaz, *Dört Adalı*, Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2012.
- AKTOK Özgür, "Doğruluğu Epistemolojinin Sınırları Ötesinde Yeniden Düşünmek; Rorty ve Heidegger", 10.07.2016. 10:20, <http://www.flsfdergisi.com/sayi1/95-102.pdf>.
- AYDIN Hasan, "Gerçekliğe Yönelik Postmodern Eleştiriler ve Hakikat Değeri", 15.06.2016, 12:20, http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/hasan_aydin_gerceklik_felsefi_degeri.pdf.
- BACON Francis, *The New Organon*, Ch. 59. http://www.constitution.org/bacon/nov_org.htm
- ÇALCI Sercan, "Deleuze ve Guattari'de Dilin Yersizyurtsuzlaşması; Emir-sözcüklerden Tercihler Mantığına", *Düşünme Dergisi*, S:2, <http://www.possible.com/uploads/dergi/16.pdf>,
- ÇAPAR Selim-YILMAZ, Şükrü, "Hobbes Ve Locke'un Devlet Düşüncesine Katkıları", 20.04. 2016. 13:00 <http://www.arem.gov.tr/hobbes-ve-lockun-devlet-d-s-ncesine-katkilari>
- Devlet ve Özne; Hobbes ve Kant", *Otonom Dergisi*, 25.03.2016, 14:30, <Http://Www.Otonomdergisi.Org/Index.Php/Makaleler/Politik-Felsefe/256-Devletveozne>,
- ERDEM Hüseyin Subhi, "Kantçı Bilgikuramına Karşı Nietzscheci Bilginin Olanağı", 18.08.2016, 15:10, <http://dusundurensozler.blogspot.com.tr/2007/11/kant-bilgi-kuramna-kar-nietzscheci.html>,
- GÖÇMEN Doğan, "Özne Felsefesinde İki Dönüm Noktası; Bazı Güncel Yaklaşımlar Bağlamında R. Descartes'tan A. Smith'e Öznenin Kuruluşu ve Kurtuluşu", 02.03.2016 15.00, Https://Dogangocmen.Files.Wordpress.Com/2009/07/Rene_Descartestan_Adam_Smithe_Ozne_Felsefi.Pdf
- KALAYCI Nazile, "Felsefenin Bugünü Yarını", *Felsefenin Bugünü Yarını Konferansları*, 05.04.2016, 13:00 Http://Web.Deu.Edu.Tr/Felsefe/Nazile.Kalayci_Felsefenin.Bugunu.Ve.Yarini.Pdf
- PITT David, "Mental Representation" *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, 02.03.2016, 22:30. <http://plato.stanford.edu/entries/mental-representation>

- TORMEY Simon, “Kendi Hesabına Konuş; Deleuze, Zapatismo ve Temsil Eleştirisi”, 10.06.2016 20:30, <http://ceviriylem.tumblr.com/post/4013892192/kendi-hesab%C4%B1na-konu%C5%9F-deleuze-zapatismo-ve>
- TURAN Müslim, “Özne ve İktidar” Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Güz-2007 C.6 ss. 283-297. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/esosder/article/viewFile/5000068114/5000063178>
- ZERZAN John, “Postmodernizm Felaketi”, 25.04.2016, 14.30, <http://sosyalsavas.org/2012/09/postmodernizm-felaketi-john-zerzan>

Dizin

- A**
Aristoteles 28, 29, 30, 31, 33, 44
Aşkınlık 10, 15, 145, 168, 196, 197, 209, 210, 229
Descartes 11, 25, 26, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 86, 87, 90, 91, 93, 97, 102, 103, 105, 108, 109, 130, 131, 202, 231
- B**
Bacon 11, 37, 39, 49, 71, 74, 84, 91, 93, 94, 102, 109, 123, 173, 181
Batı düşüncesi 27, 29, 33, 36, 38, 40, 42, 44, 47, 49, 51, 54, 62, 86, 87, 129, 145, 154, 155, 160, 161, 189, 190, 198, 199, 202, 207, 213, 225, 226, 234
- D**
Deleuze 15, 41, 57, 138, 141, 146, 147, 151, 174, 176, 185, 200, 201, 204, 205, 206, 208, 209, 214, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 227, 229, 234
Derrida 15, 31, 43, 51, 53, 57, 76, 79, 84, 85, 105, 137, 141, 142, 145, 158, 160, 161, 168, 181, 182, 188, 190, 191, 195, 197, 198, 199, 205, 207, 220, 229, 234
Dil veya dilsel temsil 65, 133
Doğa 40, 42, 45, 46, 49, 75, 83, 84, 92, 93, 94, 95, 97, 99, 104, 105, 106, 108, 110, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 120, 122, 124, 132, 135, 136, 160, 169, 198, 213
Dualizm 23, 122, 131, 198, 207, 232
- E**
Epistemoloji 13, 16, 27, 28, 34, 54, 55, 56, 62, 63, 64, 65, 67, 74, 78, 81, 83, 88, 89, 90, 93, 101, 105, 122, 127, 142, 153, 163, 170
Estetik 7, 14, 23, 48, 56, 59, 129

Etik 7, 8, 14, 16, 23, 34, 35, 41, 42, 48, 50, 54, 55, 56, 58, 62, 69, 74, 83, 92, 94, 107, 108, 109, 112, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 122, 143, 148, 159, 206, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 217, 232, 233, 234, 236

Evrensellik 24, 25, 30, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 51, 52, 54, 67, 75, 79, 80, 81, 91, 95, 98, 99, 106, 107, 118, 119, 120, 122, 143, 152, 168, 174, 175, 178, 207, 208, 226, 228, 229, 232

F

Fark felsefesi 138, 176, 185, 201, 206, 209, 210

Farklılık 15, 16, 22, 25, 31, 49, 51, 79, 108, 144, 161, 195, 196, 201, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 211, 218, 224, 225, 226

Foucault 11, 14, 33, 34, 36, 50, 52, 57, 65, 67, 68, 69, 70, 75, 76, 84, 103, 104, 119, 126, 128, 132, 139, 141, 145, 146, 147, 149, 150, 153, 154, 158, 170, 174, 177, 180, 182, 193, 194, 197, 205, 206, 212, 215, 216, 217, 218, 222, 234

G

Gerçeklik 9, 12, 13, 27, 30, 33, 36, 39, 51, 52, 53, 56, 65, 75, 79, 86, 88, 93, 96, 97, 98, 104, 107, 109, 126, 133, 139, 143, 144, 147, 150, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 193, 196, 217, 218, 235, 236

H

Hakikat 7, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 19, 22, 24, 25, 31, 34, 35, 40, 53, 55, 61, 62, 63, 65, 68, 69, 82, 83, 86, 90, 104, 119, 129, 142, 143, 147, 148, 149, 150, 151, 153, 154, 155, 157, 158, 159, 161, 162, 164, 165, 170, 171, 179, 181, 182, 183, 187, 193, 196, 200, 201, 206, 209, 213, 218, 219, 220, 221, 222, 233, 235, 236

Hegel 12, 30, 34, 43, 44, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 87, 106, 107, 121, 124, 125, 134, 135, 136, 137, 163, 164, 176, 206, 228

Heidegger 9, 13, 31, 38, 39, 57, 64, 79, 86, 89, 90, 97, 105, 144, 156, 158, 159, 160, 161, 169, 170, 173, 188, 196, 206, 207

K

Kant 11, 13, 32, 34, 35, 41, 42, 43, 65, 66, 70, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 86, 87, 90, 91, 111, 112, 117, 120, 121, 122, 131, 134, 203

Kimlik 15, 16, 49, 51, 54, 62, 64, 201, 203, 204, 205, 206, 216, 217, 226, 227, 231

Klasik düşünce 23, 24, 27, 29, 65, 88, 108, 154, 202

L

Levinas 15, 23, 57, 144, 145, 168, 196, 197, 210, 211, 229, 234

Locke 12, 32, 34, 35, 37, 42, 66, 73, 74, 81, 91, 103, 109, 110, 112, 114, 117, 131

Logos 9, 10, 24, 25, 26, 33, 36, 43, 44, 51, 61, 71, 75, 91, 110, 116, 188, 197, 202

M

Marx 43, 44, 135, 136

Metafizik 9, 27, 35, 45, 50, 61, 75, 76, 79, 90, 91, 134, 154, 155, 159, 160, 161, 189, 206, 209

Modern düşünce 34, 37, 42, 46, 48, 61, 62, 63, 73, 82, 88, 89, 90, 94, 97, 98, 106, 109, 114, 119, 123, 126, 130, 132, 133, 150, 154, 160, 163, 166, 170, 174, 231, 234

N

Nietzsche 9, 12, 38, 49, 52, 57, 75, 86, 132, 135, 137, 141, 142, 143, 144, 150, 153, 156, 157, 158, 160, 161, 164, 169, 181, 182, 183, 187, 192, 206, 207, 211, 234

O

Oluş-akış 155

Ontoloji 51, 54, 55, 58, 74, 132, 154, 209

Oryantalist 44

Ö

Özdeşlik 15, 34, 41, 63, 97, 110, 111, 112, 151, 152, 189, 201, 202, 203, 207, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 219, 224, 225

Özne 12, 13, 15, 23, 31, 34, 38, 40, 41, 45, 48, 49, 50, 52, 56, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83,

84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 96, 98, 99, 105, 107, 108, 109, 111, 112, 113, 119, 124, 125, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 151, 152, 153, 157, 170, 171, 174, 178, 179, 180, 181, 183, 186, 187, 188, 192, 198, 201, 202, 206, 212, 213, 214, 217, 219, 225, 229, 232, 233

P

Platon 10, 11, 22, 26, 29, 30, 31, 33, 44, 68, 155, 181, 207, 209, 231

Platonculuk 9

Politika 203, 205, 206, 217, 218, 223, 226, 227

Postmodern düşünce 16, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 82, 132, 139, 140, 141, 142, 148, 149, 150, 151, 152, 155, 156, 157, 162, 164, 165, 168, 169, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 180, 181, 193, 197, 199, 201, 203, 204, 205, 206, 212, 213, 223, 224, 228, 229, 236

R

Rasyonalizm 9, 10, 97, 131, 171

S

Sokratik 9, 10

T

Temsil 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46,

47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 62, 63, 64, 65, 67, 70, 71, 74, 75, 76, 77, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 111, 112, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 138, 139, 141, 142, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 171, 173, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 217, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 229, 231, 232, 233, 234, 235, 236	Teori 14, 16, 29, 37, 89, 96, 97, 105, 119, 136, 141, 144, 149, 150, 151, 152, 153, 167, 168, 169, 178, 198, 211
V	
Varlık 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 22, 24, 25, 26, 29, 31, 33, 34, 35, 38, 45, 47, 48, 51, 52, 56, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 96, 97, 99, 101, 105, 108, 115, 117, 127, 133, 134, 138, 143, 144, 145, 147, 148, 154, 155, 157, 158, 159, 160, 161, 163, 170, 178, 180, 181, 188, 193, 201, 202, 205, 206, 207, 224, 225, 226, 229, 231, 232, 233, 234, 235	
Varlık-yokluk 9	

POSTMODERN DÜŞÜNCEDE TEMSİL KRİZİ

Modern düşünce gerçekliğin rasyonel olana müracaatla kavranabileceği noktasında klasik düşünce ile ortak bir konumu paylaşmakta fakat bununla beraber varlık, bilgi ve hakikat üzerine olan söylemlerini özne zemininde temellendirerek klasik dönemin anlayışından farklılık arz etmektedir. Klasik dönemle olan bağlarını bu hümanist ve subjektivist anlayış lehine koparan modern dönem, temsilci düşünme mantığı ile sadece bilgi anlayışına değil ontolojik, etik-politik ve estetik düşüncelerine de yön vermiş ve rasyonelleşmiş bir düşünceyi benimsemiştir.

Bu epistemolojik serüven, başlangıcından bu yana ihtiva ettiği birtakım sorunlar sebebiyle postmodern düşünce tarafından eleştiriye açılmaktadır. Bu noktada modern düşünceye bir tepki olarak kendisini onun karşısında konumlandıran postmodern anlayış, gerçekliğin temsil edilebilirliği konusunda modern düşünceden ayrılmaktadır. Temsil fikrinin gerek teorik olarak imkansızlığı gerekse pratik olarak sorunlu yönleri sebebiyle postmodern düşünce böylesi bir temsil anlayışına itiraz etmektedir. Bu nedenle postmodern düşünce, temsil fikrinin, epistemik iddialarının yanı sıra etik ve politik imaları da barındıran baskıcı bir yapıya sahip olduğuna dikkat çekerek uzun süre özdeşlik lehine bastırılan farklılığı olumlayan bir söyleme açılmaktadır.

Temsilin imkanı/imkansızlığı konusunda iki zıt pozisyonda konumlanan modern ve postmodern düşüncenin söz konusu düşünce tarzına yönelik iddiaları çalışmanın ana konusudur. Çalışmamız bu perspektiften hareketle temsil fikrinin serüvenini ele almak suretiyle bu düşünce tarzının sebeplerini ve tezahürlerini, sorunlarını ve sınırlarını analiz etmektedir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-605-4635-90-0

9 786054 635900